

hver for sig faa Tid til virkelig at indleve sig i kirkeligt Arbejde, og at der gives dem Lejlighed til indbyrdes at arbejde sig sammen og, naar dette er naaet, at lade Samarbejdet sætte Frugt. At nedsætte de seks Aar til tre Aar kan derfor kun lægge Hindring for en gavnlig Virkning af den ønskede Institution.

Om det sidste Stykke i § 7 gælder for det sidste Punktums Vedkommende det samme som ovenfor er bemærket med Hensyn til § 5, 2det Stykke.

Den i § 8, 2det Stykke, indføjede Sætning: „Menighedsraadets Beslutninger fattes i Møder“ er neppe nogen Forbedring. Jeg har paa Skolevæsenets Omraade set, hvorledes Forpligtelsen til at træffe Afgørelser i Møder og ikke ved Sagens Omsendelse blev tilsidesat i Praksis af Sogneraadene, navnlig i Behandlingen af Forsømmelseslisterne og Mulkteringspørgsmaal. Det virker demoraliserende at fastsætte ved Lov, hvad Praksis frister til at omgaa. Derfor var det bedre at blive staaende ved Ministeriets Forslag, at Menighedsraadets fastsætter selv sin Forretningsgang. I samme Paragrafs 3die Stykke maa jeg indtrængende anbefale Optagelsen af den paa Landemodet vedtagne „Formular til Erklæring af saadanne, som have modtaget Valg til kirkeligt Tillidshverv“.

§ 13. e. synes mig at være alt for idealistisk med Hensyn til Menighedsraadenes eventuelle Medlemmer. Det vil yderst sjældent være Tilfældet, at disse have tilstrækkelige Betingelser for at kunne fælde afgørende Dom om Bibelhistorier og Lærebøger. Naar Præst og Lærer ere enige om Ønskeligheden af at faa en autoriseret Bog indført, bør Raadets øvrige Medlemmer ikke kunne forhindre det. Med Hensyn til Konfirmationsundervisningen er det ganske utilbørligt, at lade Præstens Valg imellem de autoriserede Bøger være afhængigt af Menighedsraadets Beslutning; thi netop ved Konfirmationsforberedelsen spiller selve Præstens Personlighed og hans individuelle Fremgangsmaade saa stor en Rolle, at der bør han selv kunne raade inden for de af Kirkens øverste Styrelse fastsatte Grænser.

Om § 16 sidste Stykke og § 19 gælder, at de foregribe Kirkeforfatningens videre Udvikling. Med klog Benyttelse af disse tvende Bestemmelser vil det blive muligt paa lovlig Maade at undgaa den i Grundloven hvilende Forpligtelse til at skabe en organisk udviklet Forfatning for vor Folkekirke. Jeg siger ikke, at dette er Hensigten med disse Sætninger; men de kunne under visse Betingelser friste til Misbrug, og de maa i hvert Fald betegnes som overflødige, idet det maa være den videre Lovgivningsvirksomhed forbeholdt at tage Bestemmelse om, hvorledes Menighedsraadene skulle stilles over for saadanne kirkelige Anliggender, hvis Betydning rækker videre end til de enkelte af Raadene repræsenterede Sogne. Det er jo ingenlunde givet, at en udformet Kirkeforfatning skal give disse Raad Anledning til direkte at ytre sig om almenkirkelige Anliggender. Lovforslagets nævnte Bestemmelser synes mig at gøre det føleligt for Alle, hvor unaturligt det er at lovgive om Menighedsraad uden at kende Grundtrækkene af den Kirkeforfatning, hvori de skulle indføjes.

Overfor § 20 kan jeg ikke andet end nedlægge en alvorlig Protest. Vore Kirker ere indviede til Rum for Gudstjenesten alene med dens hellige Handlinger. Nu at gøre dem til Diskussionssale, selv om Forhandlingen skal dreje sig om kirkelige Emner og ledes af Menighedsraadets Formand, d. v. s. Præsten, gaar paa ingen Maade an. Ingen er i Stand til at garantere, at der ikke ved saadan Forhandling af „de Stemmeberettigede“ forefalder stormende Scener eller mere eller mindre krasse Bifalds- og Mishagsytringer. Virkeligheden viser desværre, at religiøse og kirkelige Debatter ingenlunde ere fredhellige; men i Rituallet for Kirkevielse staar der: „Jeg helliger og afsondrer dette Rum for Verdens Larm . . ., til at Guds Navn skal bo deri, at her skal være et Guds Hus og en Forgaard til Himlene“. Ved denne rituelle Forskrift er der værnet saaledes om vore Kirker, at Lovbud om deres Aabning for *forhandlende* Menighedsråder bliver et Indgreb i Kirkens *indre* Liv.

Til § 22, 2det Stykke maa jeg bemærke, at den her nævnte Del af „Stifts-midlerne“ hidtil ikke har vist sig tilstrækkelig til at bøde paa Trangen hos de ringest stillede yngre Præster. Om de samme Summer bedre kunne gøre Fyldest som Alderstillæg for tilsidesatte Præster under den ny Kaldsmaade, ved jeg ikke; men vist er det, at naar Pengene „fortrinsvis“ skulle anvendes hertil, saa vil Trykket af mange Begynderkalds usle Lønning blive tungere, end det allerede nu er for Præstestandens yngste Medlemmer, og dette vilde være meget sørgeligt. Jeg ser ikke rettere, end at der maa aabnes Udvej til forøgede Midler til Præstelønning, eller som det